

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 września 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy B. G. na dzień 1 stycznia 1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 507,52 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 41,57%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 41,57% przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową ($41,57\% \times 1220,89 \text{ zł} = 507,52 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w liczbie: 21 lat, 5 miesięcy, 8 dni tj. 257 miesięcy oraz okresy nieskładkowe: 3 miesiące, 0 dni, tj. 3 miesiące.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 79,28\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 232,30 złotych

$(257 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 507,52 \text{ złotych}$ (podstawa wymiaru) = 141,29 złotych

$(3 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 0,7\%) : 12 \times 507,52 \text{ złotych}$ (podstawa wymiaru) = 0,91 złotych

RAZEM = 374,50 złotych

$374,50 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy}$ (średnie dalsze trwanie życia) = 78270,50 złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku).

/decyzja – k. 42 akt ZUS/

Ubezpieczona B. G. w dniu 7 listopada złożyła odwołanie od w/w decyzji i wniosła o jej zmianę wskazując w uzasadnieniu, że organ rentowy do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjął minimalną podstawę wymiaru składek z okresu zatrudnienia w Fotograficznej Spółdzielni Pracy STUDIUM w Ł..

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. ZUS wskazał, że w decyzji z dnia 28 września 2018 r. do wyliczenia kapitału początkowego przyjął wynagrodzenie z 20 lat z całego okresu ubezpieczenia, w tym lata 1979 – 1987. Wynagrodzenie za te lata organ rentowy wyliczył w oparciu o dostarczone przez wnioskodawczynię dokumenty dotyczące zatrudnienia w spółdzielni pracy STUDIUM. Były to umowa o pracę i angaże z lat 1979 – 1983. Kierując się danymi z w/w dokumentów organ rentowy ustalił następujące wynagrodzenie:

- za rok 1979 – 1587,10 zł,

- za rok 1980 – 36000 zł (8 x 2800 + 4 x 3400)

- za rok 1981 – 44400 zł (12 x 3700)

- za rok 1982 – 62400 zł (12 x 5200)

- za rok 1983 – 74300 zł (11 x 6100 + 1 x 7200)

- za rok 1985 – 86400 zł (12 x 7200)

- za rok 1986 – 86400 zł
- za rok 1987 – 86400 zł
- za rok 1988 – 86400 zł
- za rok 1989 – 86400 zł
- za rok 1990 – 86400 zł
- za rok 1991 – 28800 zł (4 x 7200).

Wobec braku dokumentów za okres po roku 1985, począwszy od 1986 r. przyjęto wynagrodzenie takie jakie wnioskodawczyni uzyskiwała w 1985 r.

ZUS dodał, że w dniu 19 października 2018 r. ubezpieczona dostarczyła dokumentację pracowniczą z firmy (...), gdzie ubezpieczona pracowała w latach 1975 – 1978 co pozwoliło na przeliczenie kapitału początkowego. W. kapitału ustalono z kolejnych lat 1976 – 1985, a wskaźnik ten wyniósł 44,91%.

/odpowiedź na odwołanie – k. 12/

Na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2019 r. wnioskodawczyni poparła odwołanie. Wskazała, że nie zgadza się z wysokością wynagrodzeń wziętych pod uwagę przy ustalaniu kapitału z okresu pracy w Fotograficznej Spółdzielni Pracy Studium w latach 1979 r. – 1991. Wniosła o uwzględnienie premii widniejącej w angażach. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/protokół rozprawy z dnia 11 kwietnia 2019 r. – 00:00:41 – 00:09:41 – płyta CD – k. 25/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. G. urodziła się (...)

/okoliczność bezsporna/

Ubezpieczona w dniu 11 września 2018 r. złożyła wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. 1 – 6 akt ZUS/

Decyzją z dnia 28 września 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy B. G. na dzień 1 stycznia 1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 507,52 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 41,57%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 41,57% przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową ($41,57\% \times 1220,89 \text{ zł} = 507,52 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 21 lat, 5 miesięcy, 8 dni tj. 257 miesięcy oraz okresy nieskładkowe: 3 miesiące, 0 dni, tj. 3 miesiące.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 79,28\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 232,30 \text{ złotych}$

$(257 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 507,52 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 141,29 \text{ złotych}$

$(3 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 0,7\%) : 12 \times 507,52 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 0,91 \text{ złotych}$

RAZEM = 374,50 złotych

$374,50 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 78270,50 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

/decyzja – k. 42 akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące dochody, stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy, uznając je za najkorzystniejsze:

- w 1976 r. – 14400 zł
- w 1977 r. – 16000 zł,
- w 1978 r. – 12639,96 zł,
- w 1979 r. – 8667,10 zł,
- w 1980 r. – 36000 zł,
- w 1981 r. – 44400 zł,
- w 1982 r. – 62400 zł,
- w 1983 r. – 74300 zł,
- w 1984 r. – 86400 zł,
- w 1985 r. – 86400 zł,
- w 1986 r. – 86400 zł,
- w 1987 r. – 86400 zł,
- w 1991 r. – 2643733,43 zł,
- w 1992 r. – 13050000,00 zł,
- w 1993 r. – 23755200,00 zł,
- w 1994 r. – 35352200,00 zł,
- w 1995 r. – 4637,20 zł,
- w 1996 r. – 5967,52 zł,
- w 1997 r. – 7181,68 zł,
- w 1998 r. – 8540,62 zł.

/obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 43 akt ZUS/

Decyzją z dnia 3 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11 września 2018 r. przyznał emeryturę B. G. od 1 września 2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 51233,23 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 311113,51 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 241,00 miesięcy
- wyliczona kwota emerytury wyniosła 1503,51 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej.

Okresowa emerytura kapitałowa wynosi 93,41 zł.

Łącznie kwota emerytury z FUS oraz okresowej emerytury kapitałowej wynosi 1596,92 zł.

/decyzja – k. 48 – 49 akt ZUS/

W dniu 19 października 2019 r. ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego załączając dokumentację z okresu zatrudnienia w firmie (...).

/wniosek – k. 50 akt ZUS/

Decyzją z dnia 31 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy B. G. na dzień 1 stycznia 1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 548,30 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1976 r. do 31 grudnia 1985 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 44,91%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 44,91% przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową ($41,57\% \times 1220,89 \text{ zł} = 548,30 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 21 lat, 8 miesięcy, 12 dni tj. 260 miesięcy oraz okresy nieskładkowe: 3 miesiące, 0 dni, tj. 3 miesiące.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 79,28\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 232,30 \text{ złotych}$

$(260 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 548,30 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 154,46 \text{ złotych}$

$(3 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 0,7\%) : 12 \times 548,30 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 0,99 \text{ złotych}$

RAZEM = 387,75 złotych

$387,75 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 78270,50 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

/decyzja – k. 62 akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące dochody, stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy, uznając je za najkorzystniejsze:

- w 1976 r. – 25708,07 zł – 50,04%;
- w 1977 r. – 27720 zł – 50,26%;
- w 1978 r. – 19404 zł -44,12%;
- w 1979 r. – 8667,10 zł – 40,68%;
- w 1980 r. – 36000 zł – 49,67%
- w 1981 r. – 44400 zł -48,12%;
- w 1982 r. – 62400 zł – 44,71%;
- w 1983 r. – 74300 zł – 42,77%;
- w 1984 r. – 86400 zł – 42,76%;
- w 1985 r. – 86400 zł – 35,99%.

/obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 63 akt ZUS/

Decyzją z dnia 2 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 19 października 2018 r. przeliczył B. G. emeryturę od 1 września 2018 r., tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 51233,23 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 322120,81 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 241,00 miesięcy
- wyliczona kwota emerytury wyniosła 1549,19 zł

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej.

Okresowa emerytura kapitałowa wynosi 93,41 zł.

Łącznie kwota emerytury z FUS oraz okresowej emerytury kapitałowej wynosi 1642,60 zł.

/decyzja – k. 64 – 65 akt ZUS/

Ubezpieczona była zatrudniona w Zakładach (...) w Ł. od 15 grudnia 1975 r. do 12 września 1978 r. w pełnym wymiarze czasu pracy.

/świadczenie pracy – k. 5, k. 53, akt ZUS, zaświadczenie – k. 52 akt ZUS/

Podczas zatrudnienia ubezpieczona otrzymywała następujące wynagrodzenie:

- od 15 grudnia 1975 r. – 1500 zł miesięcznie plus premia uznaniowa do 10%,
- od 16 marca 1976 r. r. – 2100 zł miesięcznie plus premia regulaminowa 10%.

/umowa i angaże – k. 54 – 56 akt ZUS/

Wnioskodawczyni była zatrudniona w Fotograficznej Spółdzielni Pracy STUDIUM w Ł. w okresie od 10 października 1979 r. do 30 kwietnia 1991 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku starszego referenta ds. usług, specjalisty ds. zaopatrzenia. Ze świadectwa pracy wynika, że ubezpieczona otrzymywała oprócz wynagrodzenia zasadniczego, określonego stawką miesięczną, dodatek stażowy oraz premię.

/świadczenie pracy – k. 12 akt ZUS/

Podczas zatrudnienia ubezpieczona otrzymywała następujące wynagrodzenie:

- od 10 października 1979 r. – 2800 zł miesięcznie plus premia do 10%,
- od 24 października 1979 r. – 2800 zł miesięcznie plus premia do 15%,
- od 1 września 1980 r. – 3400 zł miesięcznie plus premia regulaminowa,
- od 1 stycznia 1981 r. – 3700 zł miesięcznie,
- od 1 stycznia 1982 r. – 5200 zł miesięcznie plus premia regulaminowa,
- od 1 stycznia 1983 r. - 6100 zł miesięcznie plus premia regulaminowa,
- od 1 grudnia 1983 r. – 7200 zł plus premia regulaminowa.

/umowa o pracę – k. 13, k. 14, k. 17, k. 21 akt ZUS, angaż – k. 15, k. 16, k. 18, k. 19, k. 20 akt ZUS/

Wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej przy przyjęciu stawek miesięcznego wynagrodzenia wyniosła:

- za rok 1979 – 1587,10 zł,
- za rok 1980 – 36000 zł (8 x 2800 zł + 4 x 3400 zł),
- za rok 1981 – 44400 zł (12 x 3700 zł),
- za rok 1982 – 62400 zł (12 x 5200 zł),
- za rok 1983 – 74300 zł (11 x 6100 zł + 1 x 7200 zł),
- za rok 1984 – 86400 zł,
- za rok 1985 – 86400 zł,
- za rok 1986 – 86400 zł,
- za rok 1987 – 86400 zł,
- za rok 1988 – 86400 zł,

- za rok 1989 – 86400 zł,

- za rok 1990 – 86400 zł,

- za rok 1991 – 28800 zł (4 x 7200 zł)

/wyliczenia ZUS/

Zakład pracy oprócz wynagrodzenia zasadniczego wypłacał pracownikom biurowym premię i dodatek stażowy.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 11 kwietnia 2019 r. – 00:00:54 – 00:12:16 – płyta CD – k. 25 w zw. z zeznaniami z dnia 23 lipca 2019 r. – płyta CD – k. 36/

Premia była wypłacana według regulaminu i angażu. Jeśli pracownik przepracował cały miesiąc to otrzymywał całą premię. O premii decydował prezes i mógł premię zmniejszyć albo mógł też pracownika premii pozbawić. Premia była zmniejszana o okres zasiłku chorobowego albo w przypadku niewłaściwego zachowania pracownika, np. otrzymania kary upomnienia. Premia nie była uzależniona od wydajności pracownika. W zakładzie był wypłacany dodatek stażowy.

/zeznania świadka E. S. z dnia 23 lipca 2019 r. – 00:05:04 – 00:23:49 – płyta CD – k. 36, zeznania świadka W. Ś. (1) z dnia 23 lipca 2019 r. – 00:23:49 – 00:37:53 – płyta CD – k. 36/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Stan faktyczny w sprawie niniejszej nie budzi wątpliwości. Spornymi nie są bowiem poczynione ustalenia a jedynie kwestia jakie ewentualnie wynagrodzenie należy przyjąć za lata 1979 – 1991, w których wnioskodawczyni niewątpliwie pracowała w Fotograficznej Spółdzielni Pracy STUDIUM, a za które dokumentacja płacowa została zniszczona (zachowały się jedynie angaże i umowa o pracę).

Sąd przeprowadzając postępowanie dowodowe przesłuchał wnioskodawczynię oraz świadków E. S. i W. Ś. (1). Złożone zeznania nie pozwoliły na ustalenie wysokości uzyskiwanych przez wnioskodawczynię wynagrodzeń w spornym okresie. Świadczenie jedynie ogólnikowo odnieśli się do zarobków jakie uzyskiwane były w Fotograficznej Spółdzielni Pracy STUDIUM w spornym okresie. Świadczenie wskazali, że oprócz wynagrodzenia zasadniczego określonego kwotowo pracownicy biurowi otrzymywali premię oraz dodatek stażowy po 5 latach pracy w wysokości 5%, a następnie po każdym kolejnym roku 1%. Świadczenie wskazali, że premia była dla wszystkich pracowników biurowych taka sama – 30%, jednakże nie pamiętali dokładnie w jakim okresie obowiązywała premia w takiej wysokości, kiedy była obniżana czy też kiedy pozbawiano pracowników premii.

Sąd odmówił wiary zeznaniom ubezpieczonej i świadków co do zasad naliczania premii i dodatku stażowego. Przede wszystkim świadkowie nie pracowali w całym spornym okresie z ubezpieczoną albowiem skarżąca pracowała w spółdzielni w latach 1979 – 1991, a świadkowie: E. S. w latach 1990 – 1991 natomiast W. Ś. (2) w latach 1985 – 1991. Zatem ich zeznania nie mogły odnosić się do całego okresu zatrudnienia. Nadto z dokumentacji osobowej ubezpieczonej wynika, że początkowo otrzymywała premię w wysokości do 10%, a następnie do 15%. Z żadnego angażu nie wynika premia w stałej kwocie 30%. Premia zawsze określona była – „do określonej liczby”. Trudno przyjąć za logiczne działanie pracodawcy, który określa premie słowem - do - a następnie zawsze wypłaca stałą kwotę. Świadczenie tej wątpliwości nie potrafili wyjaśnić. Nadto zeznali także, iż istniały sytuacje kiedy pracownikowi można było obniżyć premię. Dodatkowo załączone do akt, zachowane karty wynagrodzeń E. S. wskazują na wypłatę premii, jednak wypłaty nie występują w stałej wysokości. Nie sposób zatem uznać za wiarygodne twierdzenia świadków, iż ubezpieczona zawsze uzyskiwała premię w stałej wysokości. Nie zasługują na wiarę także zeznania dotyczące otrzymywanego dodatku stażowego, który nigdy nie był obowiązkowym elementem wynagrodzenia. Dokumentacja w postaci angażu wskazuje na istnienie takiego dodatku, ale już nie fakt, iż otrzymywała go wnioskodawczyni (miejsce w druku angażu wnioskodawczyni dotyczące tego dodatku pozostaje puste). Dokumentacja płacowa świadka wskazuje, iż pracodawca dodatek wypłacał. Ze świadectwa pracy wnioskodawczyni wynika, że w dodatek taki był również

elementem jej wynagrodzenia. Nie wynika jednak w jakiej wysokości przysługiwał Dodatkowo ponieważ świadectwo pracy określa warunki płacowe z ostatniego miesiąca lub wyjątkowo średnią z trzech miesięcy – nie sposób ustalić zatem także od kiedy taki dodatek był wnioskodawczyni wypłacany.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, Nr 1270, z późn. zm.), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Według ust. 3b w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2013 roku (w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 21 czerwca 2013 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Zgodnie natomiast z treścią ust. 8 przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku, według wskazanego w nim wzoru.

Z kolei w myśl art. 15 ust. 1 powyższej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Natomiast stosownie do brzmienia ust. 2a tego samego przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Z kolei na podstawie ust. 6 omawianego przepisu na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa

wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Jak stanowi art. 15 ust. 4 w/w ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1. oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
2. oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
3. oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
4. mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%, jednakże przy ponownym przeliczeniu wysokości emerytury należy mieć na względzie, iż zgodnie z art. 111 ust. 2 ustawy uwzględnia się kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, iż kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

W myśl art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczonym, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

W myśl art. 26 ust. 1 w/w ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) - tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, iż zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Trzeba przyjąć, iż w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (sporne czy też niemożliwe do udowodnienia przy pomocy dowodu z dokumentu) mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, które Sąd uzna za pożądane i celowe, co wynika także z treści przepisu art. 473 k.p.c.

Skarżąca wniosła o uwzględnienie przy wyliczaniu wysokości kapitału początkowego wynagrodzeń z uwzględnieniem dodatków uzyskiwanych w latach 1971 – 1991 na podstawie dokumentacji osobowej oraz zeznań świadków i ubezpieczonej.

Dlatego, w niniejszej sprawie Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dokumentacji związanej z okresem pracy wnioskodawczyni w spornym okresie oraz przesłuchał ubezpieczoną oraz świadków, co pozwoliło w sposób wszechstronny przeanalizować zasadność jej żądania.

Należy wskazać, że organ rentowy wskazał jakie wysokości wynagrodzeń ubezpieczonej przyjął przy ustalaniu kapitału początkowego na podstawie angaży i umowy pracę z okresu zatrudnienia w Fotograficznej Spółdzielni Pracy STUDIUM w latach 1979 – 1991:

- za rok 1979 – 1587,10 zł,
- za rok 1980 – 36000 zł (8 x 2800 zł + 4 x 3400 zł),
- za rok 1981 – 44400 zł (12 x 3700 zł),
- za rok 1982 – 62400 zł (12 x 5200 zł),
- za rok 1983 – 74300 zł (11 x 6100 zł + 1 x 7200 zł),
- za rok 1984 – 86400 zł,
- za rok 1985 – 86400 zł,
- za rok 1986 – 86400 zł,
- za rok 1987 – 86400 zł,
- za rok 1988 – 86400 zł,
- za rok 1989 – 86400 zł,
- za rok 1990 – 86400 zł,
- za rok 1991 – 28800 zł (4 x 7200 zł).

Należy zauważyć, iż niewątpliwie w spornym okresie, wnioskodawczyni oprócz wynagrodzenia, w większości okresów, przysługiwało prawo do premii, co wynika wprost z angaży. Jednak część angaży nie wskazuje wysokości należnej skarżącej premii. W części z nich wskazane jest jedynie „plus premia regulaminowa” bądź jest zapis:

- od 10 października 1979 r. – 2800 zł miesięcznie plus premia do 10%,
- od 24 października 1979 r. – 2800 zł miesięcznie plus premia do 15%.

Zapis „do 10%” oznacza jedynie tyle, że taką premię można było przyznać w wysokości od 0 do 10%, brak jest natomiast dokumentacji potwierdzającej rzeczywistą wysokość przyznanej premii.

Co do żądania skarżącej o uwzględnienie w wyliczeniu podstawy wymiaru premii, która została wskazana „do określonego %”, brak jest podstaw do przyjęcia powyższego z uwagi na to, że wnioskodawczyni nie udowodniła konkretnych kwot premii, w sposób pewny.

Podobny pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, dokumentacja z okresu zatrudnienia ubezpieczonej za lata 1979 - 1991 wskazuje wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni w sposób niewątpliwy. Dostępny natomiast materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, jaka była faktyczna wysokość premii wnioskodawczyni w całym spornym okresie zatrudnienia. Załączona do akt sprawy dokumentacja, głównie w postaci angaży, umów dowodzi że premia faktycznie ubezpieczonej przysługiwała i stanowiła procentowy udział jej wynagrodzenia zasadniczego, ale jednocześnie nie pozwala ona w każdym ze spornych okresów na ustalenie, w jakiej

wysokości. Z uwagi na brak dokumentacji świadczącej o wysokości premii nie było możliwe przyjęcie, że wynosiła ona zawsze kolejno 10%, 15% czy 30% wynagrodzenia zasadniczego. W oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie ma możliwości ustalenia wysokości kwot wypłaconych tytułem premii na podstawie dokumentacji osobowej w okresie od 1979 r. do 1991 r., ponieważ brak jest dokumentacji w tym zakresie, brak jest regulaminów premiowania, czy wynagradzania. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia, wynikających z obowiązujących przepisów, można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia świadczenia. W sytuacji takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest jednak istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłaty premii oraz jej wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, LEX nr 390123).

Nie jest także możliwe ustalenie wysokości premii czy dodatku stażowego ubezpieczonej za lata 1979 – 1991 na podstawie zeznań przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków i ubezpieczonej.

Świadkowie, jak i wnioskodawczynie w swoich zeznaniach nie byli w stanie w sposób jednoznaczny określić wysokości wynagrodzeń otrzymywanych przez skarżącą w w/w okresie. Wskazywali jedynie, że ubezpieczona, jak i pozostali pracownicy biurowi, otrzymywała wynagrodzenie określone kwotowo oraz premię w wysokości 30% i dodatek stażowy. Nie pamiętali jednak w jakim okresie obowiązywała premia w takiej wysokości, podali jedynie, że można było pracownika pozbawić premii lub mogła być obniżona decyzją prezesa. Dodać także należy, że świadkowie nie pracowali z ubezpieczoną podczas całego jej okresu zatrudnienia w spółdzielni, a zatem nie mogą znać wysokości dodatków do wynagrodzenia i zasad ich przyznawania w całym spornym okresie.

Reasumując, co do żądania skarżącej o uwzględnienie w wyliczeniu kapitału początkowego kwot otrzymywanego wynagrodzenia zasadniczego wraz z dodatkami w spornym okresie, brak jest podstaw do przyjęcia innych składników wynagrodzenia niż wynagrodzenie zasadnicze określone w dokumentacji osobowej.

Stosownie do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W postępowaniu sądowym ubezpieczony może korzystać z wszelkich środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, w szczególności z dowodów dokumentów oraz z przesłuchania świadków (zob. wyrok SN z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNP 11/1998, poz. 342).

Nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawczynie. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Wskazać należy, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996r. sygn. akt I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662, Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od 1 lipca 1996 r. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Wobec powyższego z uwagi na fakt, że wnioskodawczynie nie wykazała w toku postępowania dowodowego za pomocą dokumentów czy zeznań świadków wysokości otrzymywanych wynagrodzeń w spornym okresie Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczynie.

12 IX 2019 roku.